

PRESENTACIÓ

Per cinquè any consecutiu, la Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS) de les Illes Balears presenta un informe de seguiment de la contractació pública social.

S'analitzen els contractes reservats per a empreses d'inserció i centres especials d'ocupació d'iniciativa social adjudicats en 2025 pel Govern, consells insulars i ajuntaments.

REAS Balears realitza el seguiment de la contractació pública social i presenta propostes de millora per afavorir l'activitat de les empreses d'inserció a les quals representa.

Els contractes reservats per a empreses d'inserció i centres especials d'ocupació d'iniciativa social estan regulats a la llei 9/2017, de contractes del sector públic.

La seva disposició addicional quarta estableix que les comunitats autònomes i entitats locals fixaran percentatges mínims de reserva de contractes amb la finalitat de promoure l'accés a l'ocupació de les persones amb discapacitat i en situació o risc d'exclusió social.

Aquesta obligació legal es concreta en diferents normes i acords del Govern de les Illes Balears i dels consells de Mallorca, Eivissa i Menorca.

Com en els informes anteriors, a més dels resultats més rellevants dels contractes reservats analitzats, s'inclouen propostes de millora en les quals és necessari insistir per aprofitar el marc normatiu favorable i avançar en la contractació pública social en favor de l'activitat que desenvolupen les empreses d'inserció.

ÍNDEX

METODOLOGIA	3
RESULTATS	4
• Contractes 2025 del Govern de les Illes Balears	4
- Número de contractes i imports adjudicats	
- Contractes o lots reservats per òrgan de contractació	
• Contractes 2025 del Govern, consells i ajuntaments	6
- Número de contractes reservats i imports adjudicats per institució	
- Contractes o lots reservats adjudicats per objecte contractual	
- Contractes o lots reservats adjudicats per entitat adjudicatària	
- Percentatge de valoració de l'oferta econòmica	
Estudi de casos	13
- Licitacions de recollida tèxtil i contractes de residus deserts	
CONCLUSIONS	15
PROPOSTES	16

Edita

Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS)
de les Illes Balears
Carrer Son Gibert, 8A - 07008 Palma
<https://mercatsocial.org/reasbalears/>
reas-ib@reasnet.com
646 930 618

Autoria

Jordi López, amb la col·laboració de Maria Jaume
i Víctor Reyes

Llicència

No es permet un ús comercial de l'obra original ni
la generació d'obres derivades

METODOLOGIA

La relació de contractes de 2025 del Govern de les Illes Balears, incloent els contractes reservats, s'ha obtingut del seu portal de transparència¹. En aquest portal s'actualitza periòdicament la informació sobre tota la seva activitat contractual.

En el cas d'altres institucions, com els consells insulars i els ajuntaments, es disposa d'informació sobre contractes reservats a través de la subscripció a serveis d'alerta sobre contractació pública, per la qual cosa és possible que la informació no sigui del tot completa i s'hagi pogut passar per alt algun contracte reservat.

Una vegada identificats els contractes reservats, la informació detallada sobre els seus plecs es consulta a través de la [Plataforma de Contractació del Sector Públic](#).

En el cas del Govern es disposa d'informació completa del conjunt dels contractes i també dels contractes reservats, per la qual cosa es pot comparar la contractació pública reservada amb el conjunt de l'activitat contractual. Per això s'analitzen els següents aspectes dels contractes o lots de contractes reservats:

- Número i imports adjudicats en relació a la totalitat dels contractes.
- Número i imports adjudicats 2018-2025.
- Número i imports adjudicats per òrgan de contractació.

Per a totes les institucions de les Illes Balears, incloent els consells insulars i els ajuntaments, s'analitzen els següents aspectes dels contractes o lots reservats sense fer la comparativa amb el conjunt de l'activitat contractual:

- Número i imports adjudicats per institució.
- Número i imports adjudicats per objecte contractual.
- Número i imports adjudicats per entitat adjudicatària.
- Percentatge de valoració de l'oferta econòmica, amb indicació dels contractes o lots reservats adjudicats a un preu molt inferior al pressupost base de licitació, i bones pràctiques de criteris d'adjudicació que clarament prioritzen la qualitat.

Com a estudi de casos en l'informe de 2025 posam l'accent en els contractes de serveis de recollida tèxtil, en els quals a més de les obligacions pel que fa a la contractació reservada és important tenir en compte criteris d'equilibri econòmic-financer que garanteixen la seva viabilitat en un context de col·lapse del tèxtil usat; així com contractes de gestió de residus declarats deserts.

Finalment, en funció dels resultats obtinguts, es presenten les conclusions i s'insisteix en les propostes de millora que són necessàries per impulsar i millorar els contractes reservats en favor de l'activitat de promoció de l'ocupació de persones en situació o risc d'exclusió social que duen a terme les empreses d'inserció a les Illes Balears.

(1) https://www.caib.es/sites/transparencia/ca/activitat_contractual/

RESULTATS

CONTRACTES 2025 DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Número de contractes i imports adjudicats¹

	Total	Reservats	% Reservats/total
Contractes o lots	3.738	32	0,86%
Contractes o lots adjudicats	3.498	28	0,80%
Imports adjudicats	796.574.556 €	5.976.951 €	0,75%

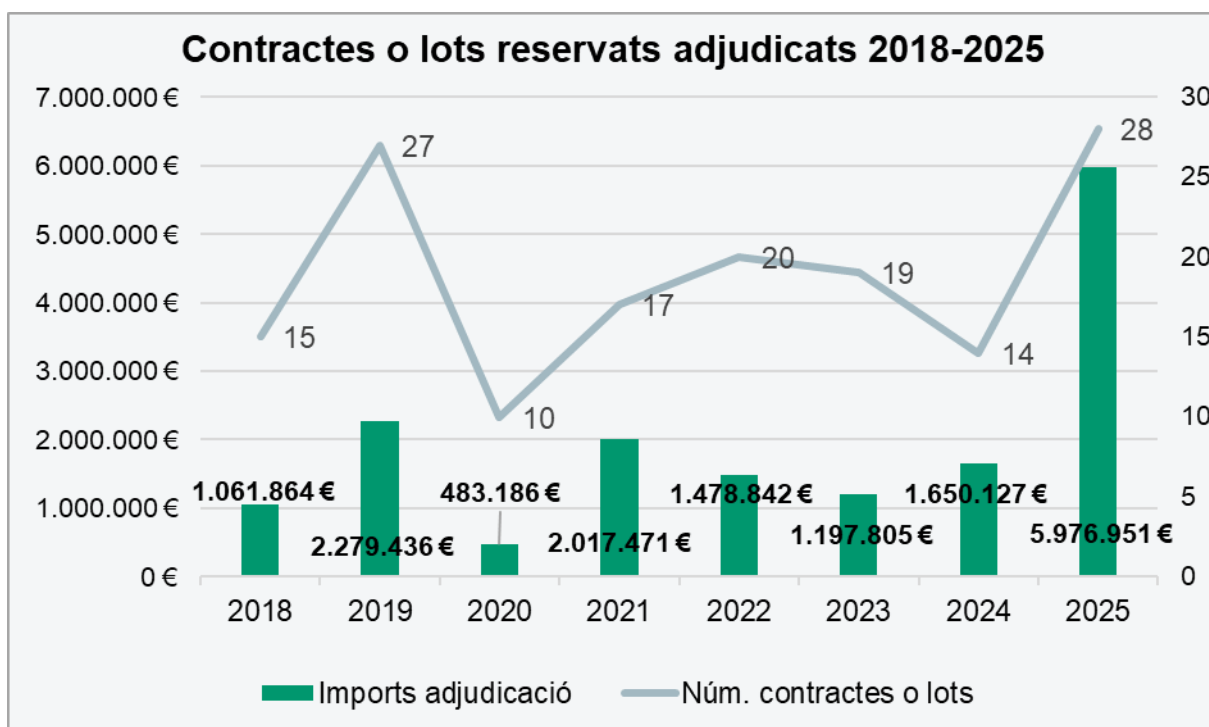
Imports adjudicats en contractes o lots reservats en relació a la totalitat d'imports adjudicats: **0,75%**

Aquest percentatge del 0,75% suposa un important increment en relació al 0,36% de 2024, mentre que els imports s'han incrementat en un 262% (veure gràfic de contractes o lots reservats adjudicats 2018-2025). Estam per tant davant un salt qualitatiu en la contractació reservada del Govern de les Illes Balears.

Un [Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022](#) sobre inclusió de clàusules socials en la contractació de l'administració autonòmica estableix un 10% com a percentatge mínim de reserva per a determinats contractes o lots dels mateixos, adoptant com a referència amb caràcter enunciatiu els contractes de serveis i subministraments amb els codis CPV (vocabulari comú de contractació pública) recollits en un annex.

Però la manca d'informació sobre els codis CPV a la relació de contractes que publica el Govern en el seu portal de transparència dificulta el seguiment de l'objectiu mínim del 10% de reserva per a determinats contractes.

En 2024, per primera vegada, la Junta Consultiva de Contractació Administrativa va fer públic un informe de seguiment de l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022 referit a les obligacions relatives als contractes reservats. El resultat va ser que el 81% de les conselleries i el 24% dels ens del sector públic instrumental van acreditar el compliment del percentatge mínim de reserva. No tenim constància que aquest informe s'hagi tornar a elaborar amb dades més actuals.

(1) Inclou tots els contractes o lots que apareixen a la relació de l'activitat contractual del Govern amb el 2025 com a data d'adjudicació. Els contractes o lots adjudicats no inclouen els deserts ni amb el procediment suspès.

En el cas d'un contracte de concessió de serveis s'ha comptabilitzat com a import adjudicat el valor estimat del contracte (xifra de negoci que genera l'execució del contracte).

La relació completa de contractes o lots reservats, que inclou 8 contractes prorrogats, es mostra a l'annex.

En el quadre següent s'inclouen els diferents serveis susceptibles de reserva segons l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022, i el número de contractes o lots reservats adjudicats en 2025 per a cada un dels grups de codis CPV. Els serveis de recepció, consergeria i porteria i de jardineria suposen el 50% del total.

Serveis i subministraments susceptibles de reserva	Núm.
Jardineria	5
Neteja	1
Recollida i reciclatge	0
Forestals	0
Bugaderia	0
Hostaleria i càtering (inclou subministrament begudes)	5
Impremta	3
Emmagatzematge i repartiment	0
Treballs administratius (inclou consergeria)	9
Gestió i treballs auxiliars	1
Correu i publicitat	0
Manteniment i reparació	1
TOTAL	25

També s'han adjudicat tres contractes o lots amb codis CPV no inclosos en la relació de serveis susceptibles de reserva:

- Neteja de platges: dos lots adjudicats.
- Concessió de serveis de botiga de papereria: un contracte adjudicat.

Contractes o lots reservats adjudicats per òrgan de contractació

En el cas del Govern de les Illes Balears, l'anàlisi dels contractes o lots reservats adjudicats per òrgan de contractació permet mostrar el nivell molt desigual d'implantació dels contractes reservats en les diferents conselleries i ens del seu sector públic instrumental.

En 2025 hem identificat contractes reservats adjudicats en 7 de les 11 conselleries del Govern i en 7 dels 45 ens del seu sector públic instrumental. Els imports adjudicats per part d'ens del sector públic instrumental han suposat el 87% del total, amb gairebé la meitat dels imports adjudicats per part de l'IB-SALUT.

Òrgan de contractació	Contractes o lots	Imports	%
Servei de Salut de les Illes Balears (IB-SALUT)	5	2.918.479 €	48,8%
Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears	4	917.674 €	15,4%
Ports de les Illes Balears	2	693.657 €	11,6%
Serveis Ferroviaris de Mallorca (SFM)	1	453.350 €	7,6%
Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural	3	231.215 €	3,9%
Conselleria de Turisme, Cultura i Esports	2	220.272 €	3,7%
Conselleria de Salut i Consum	2	95.457 €	1,6%
Fundació Banc de Sang i Teixits	1	95.417 €	1,6%
Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència	1	90.097 €	1,5%
Fundació per a l'Esport Balear	1	87.521 €	1,5%
Conselleria de Presidència i Administracions Públiques	2	72.156 €	1,2%
Conselleria d'Educació i Universitats	1	62.781 €	1,1%
Conselleria d'Empresa, Autònoms i Energia	2	22.109 €	0,4%
Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA)	1	16.766 €	0,3%
TOTAL	28	5.976.951 €	100,0%

CONTRACTES 2025 DEL GOVERN, CONSELLS I AJUNTAMENTS

Número de contractes reservats i imports adjudicats per institució¹

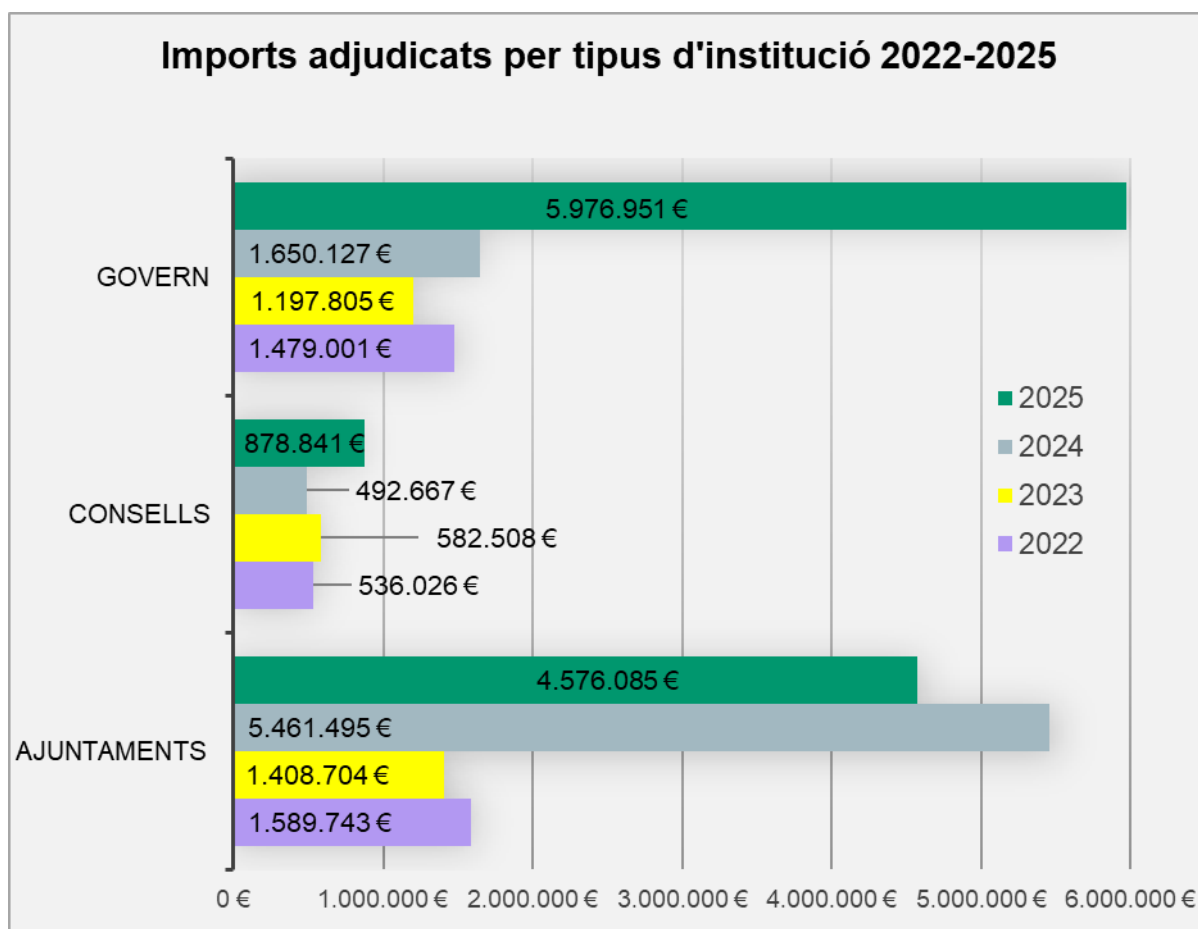
En 2025 s'han adjudicat en total 11.431.876 € com a contractes o lots reservats, amb un increment del 50% en relació als 7.604.290 € de 2024. Per tant es consolida el fort increment en relació als imports d'anys anteriors: 3.189.017 € (2023) o 3.781.291 € (2022).

Així com en 2024 va ser especialment significatiu el fort increment dels imports adjudicats per part d'ajuntaments (del 288%), en 2025 el salt qualitatiu s'ha produït en els imports adjudicats com a contractes reservats per part del Govern.

En el gràfic es mostren els imports adjudicats per tipus d'institució entre 2022 i 2025 per il·lustrar aquesta evolució.

Institucions		Contractes o lots	Adjudicats	Imports	% imports
Govern		32	28	5.976.951 €	52,3%
Consells	Mallorca	2	2	40.282 €	7,7%
	Menorca	1	1	838.559 €	
	Subtotal	3	3	878.841 €	
Ajuntaments	Algaida ²	2	0	0,00 €	40,0%
	Artà ³	1	0	0,00 €	
	Bunyola ⁴	2	0	0,00 €	
	Calvià	3	3	52.987 €	
	Campos	1	1	506.581 €	
	Ciutadella	1	1	511.097 €	
	Inca	1	1	41.668 €	
	Lloseta	1	1	97.737 €	
	Manacor	3	3	1.396.296 €	
	Mancomunitat del Raiguer	1	1	74.199 €	
	Maó	1	1	184.680 €	
	Palma	4	4	1.223.342 €	
	Sa Pobla ⁵	2	0	0,00 €	
	Sant Lluís	1	1	87.009 €	
	Santanyí	2	2	320.489 €	
	Sóller	1	1	79.999 €	
	Subtotal	27	20	4.576.085 €	
TOTAL		62	51	11.431.876 €	100,0%

(1) La relació de 62 contractes o lots, dels quals s'han adjudicat 51, s'inclou com a annex.
(2) Dos contractes deserts per no haver-se presentat cap oferta.
(3) Un contracte desert per no haver-se presentat cap oferta.
(4) Un lot amb el procediment suspès per corregir plecs que torna a sortir i queda desert per no haver-se presentat cap oferta.
(5) Un contracte desert per no haver-se presentat cap oferta que torna a sortir i queda desert a causa de l'exclusió per motius tècnics de l'única oferta presentada.

Contractes o lots reservats adjudicats per objecte contractual

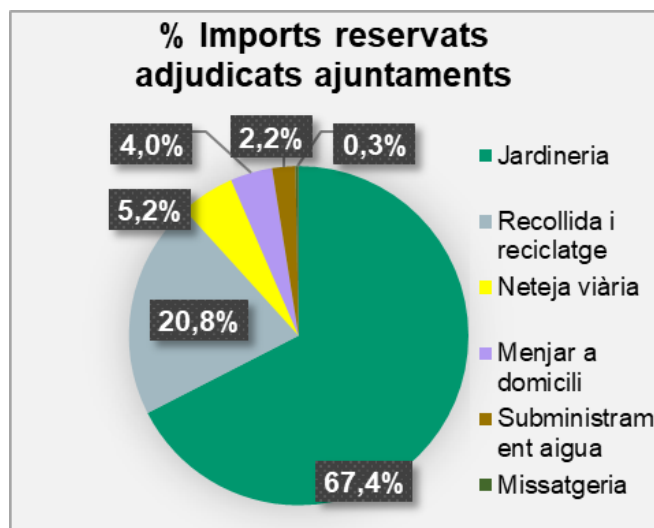
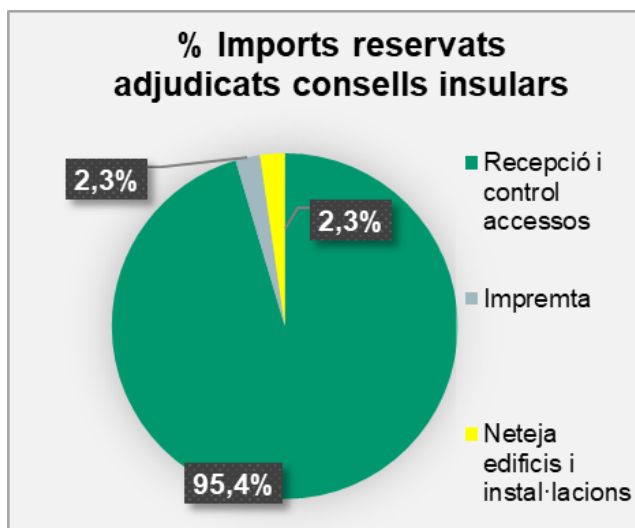
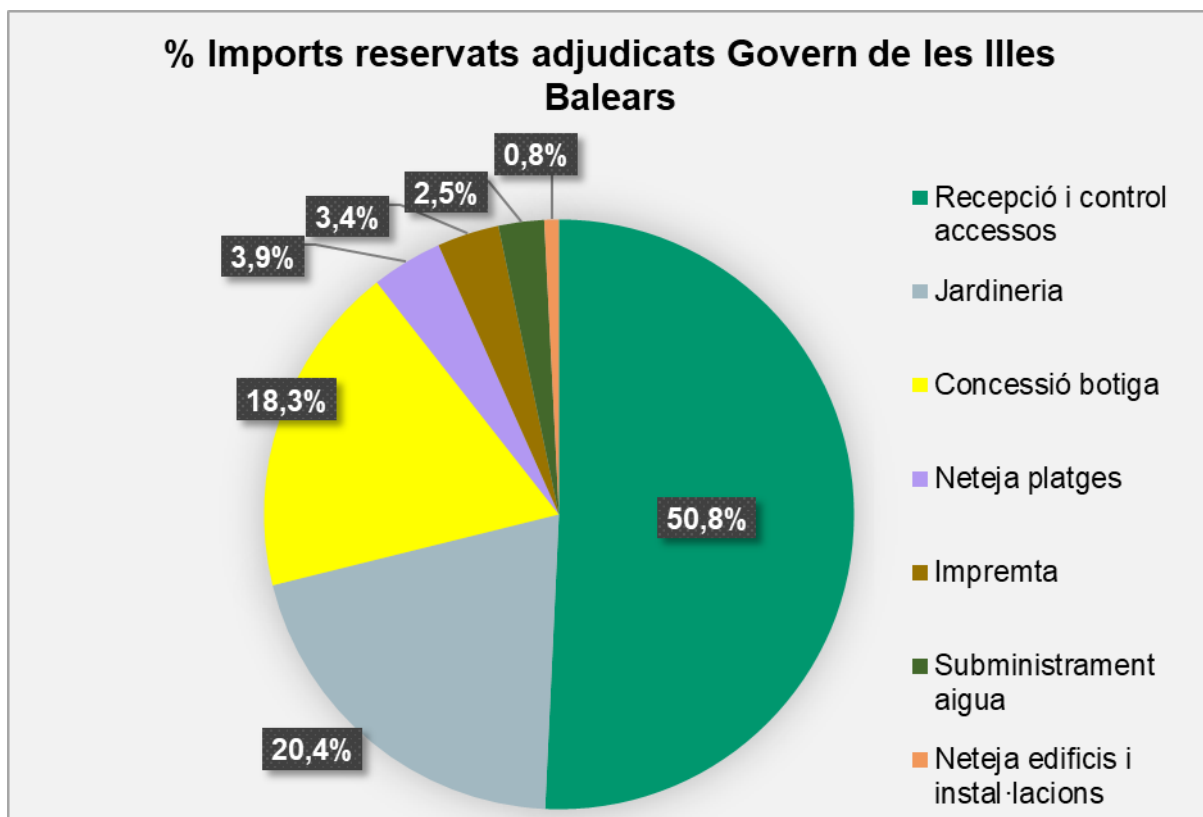
L'anàlisi dels objectes contractuals adjudicats com a contractes o lots reservats permet identificar els serveis i subministraments més adequats per a ser qualificats com a reservats perquè garanteixen l'existència d'operadors econòmics amb experiència que poden participar en la licitació reservada.

S'observa que es manté la concentració d'imports reservats adjudicats en pocs objectes contractuals: només tres serveis, de jardineria, de recepció, consergeria i control d'accessos i de recollida i reciclatge, suposen en 2025 el 80% dels imports adjudicats. La diversificació de les activitats econòmiques susceptibles de reserva continua sent un repte pendent.

Objectes contractuals	Núm	Import	%
Jardineria	12	4.306.063 €	37,7%
Recepció, consergeria i control accessos	11	3.873.343 €	33,9%
Concessió botiga	1	1.095.437 €	9,6%
Recollida i reciclatge residus	7	952.340 €	8,3%
Neteja viària	2	238.798 €	2,1%
Neteja platges	3	231.215 €	2,0%
Subministrament aigua	7	249.682 €	2,2%
Impremta	4	222.486 €	1,9%
Menjar a domicili	1	184.680 €	1,6%
Neteja edificis i instal·lacions	2	65.218 €	0,6%
Missatgeria	1	12.614 €	0,1%
TOTAL	51	11.431.876 €	100,0%

Per tipus d'institució (Govern, consells insulars i ajuntaments), especificam els objectes contractuals adjudicats com a contractes reservats en percentatge dels imports totals adjudicats.

S'observa que un o dos serveis concentren el gruix dels imports adjudicats; en el cas del Govern, recepció i control d'accessos i jardineria; recepció i control d'accessos en el cas dels consells, i jardineria i recollida i reciclatge en el cas dels ajuntaments.

Contractes o lots reservats adjudicats per entitat adjudicatària

REAS Balears defensa la diferenciació dels contractes o lots reservats per a empreses d'inserció i per a centres especials d'ocupació d'iniciativa social atenent a la seva regulació específica, especialment a les diferents taules salarials que apliquen en funció dels convenis legalment aplicables en cada cas.

Entenem que les dues tipologies d'empreses han de ser beneficiàries de contractes reservats per afavorir la tasca d'inserció que realitzen, tant de persones en situació de vulnerabilitat social com de persones amb discapacitat.

En qualsevol cas, l'anàlisi dels contractes o lots reservats adjudicats per entitat adjudicatària¹ permet identificar el diferent grau de participació d'aquestes dues tipologies d'empreses en la contractació pública reservada regulada per la disposició addicional quarta de la llei 9/2017, de contractes del sector públic.

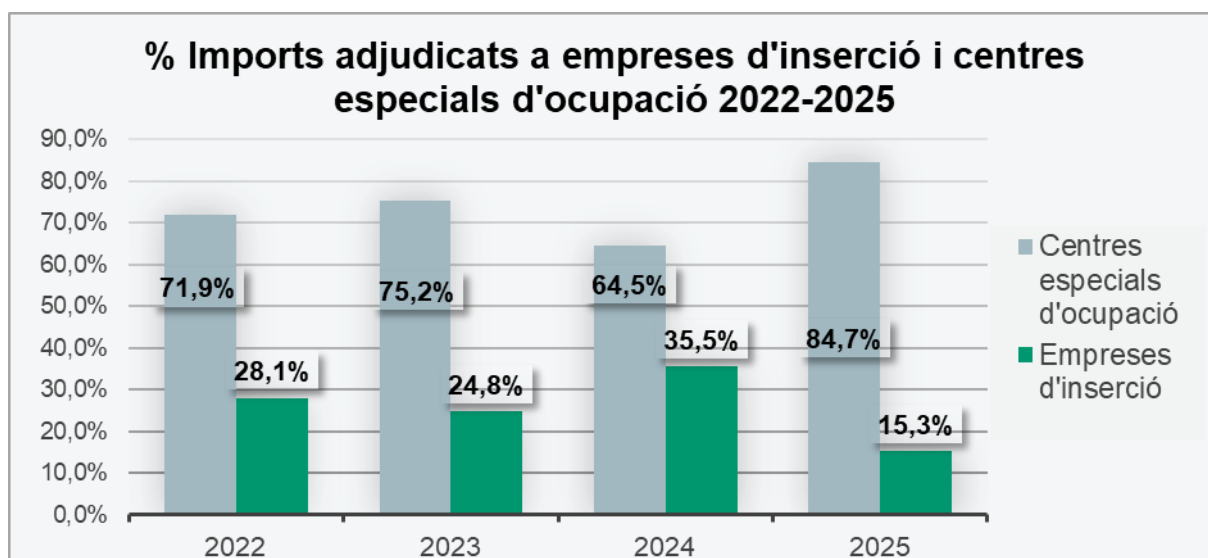
Malauradament, en aquesta anàlisi no podem valorar si tots els centres especials d'ocupació beneficiaris són d'iniciativa social, com és preceptiu, perquè les dades del registre de centres especials d'ocupació on s'especifica si són d'iniciativa social o d'iniciativa empresarial no són públiques.

A més, s'ha d'advertir que existeix un evident intrusisme en el sector, a través d'entitats promogudes o participades per empreses mercantils que no realitzen itineraris d'inserció, desvirtuant la finalitat d'iniciativa social.

Els centres especials d'ocupació d'iniciativa empresarial tenen afany de lucre i no poden ser beneficiaris dels contractes qualificats com a reservats d'acord amb la disposició addicional quarta de la llei de contractes del sector públic.

Entitat	Contractes o lots	Import	%
CEO Balcat d'iniciativa social	6	2.188.171 €	19,1%
Amadip Esment Fundació	5	1.157.330 €	10,1%
Ilunion	1	1.095.437 €	9,6%
Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca	4	980.547 €	8,6%
Projecte Home Balears Inserció EI	4	888.932 €	7,8%
Aproscm Fundació	2	878.471 €	7,7%
Andanza Emplea	1	838.559 €	7,3%
Deixalles Serveis Ambientals EI	5	775.367 €	6,8%
Serveis Integrals de Finques Urbanes	2	541.217 €	4,7%
Estel de Llevant	1	530.912 €	4,6%
Museu del Ferrocarril UTE	1	453.350 €	4,0%
Incorpora 2	3	277.992 €	2,4%
Tres Glops	7	249.682 €	2,2%
Apfem Aktua	2	154.885 €	1,4%
Divertha Funcions Insular	2	139.501 €	1,2%
Fundació Es Garrover	1	97.737 €	0,9%
Eines x Inserció EI	1	79.236 €	0,7%
Gureak Marketing	1	64.269 €	0,6%
Graficas Integrales Cogami	1	20.384 €	0,2%
ASANIDESO Asociación de Ayuda a Personas con Discapacidad	1	19.898 €	0,2%
TOTAL	51	11.431.876 €	100,0%

(1) Les entitats citades poden haver estat adjudicatàries de contractes no reservats.

En relació a l'adjudicació diferenciada de contractes reservats per a centres especials d'ocupació i per a empreses d'inserció s'observa:

- Només el 15,3% dels imports adjudicats com a contractes o lots reservats ho han estat a empreses d'inserció, amb una disminució d'aquest percentatge en relació a anys anteriors.
- En 2025 el 100% dels imports adjudicats a empreses d'inserció han estat de contractes d'ajuntaments. Com en 2024 no s'ha produït cap adjudicació del Govern ni dels consells insulars.

Una qüestió rellevant per valorar la participació diferenciada d'empreses d'inserció i de centres especials d'ocupació d'iniciativa social en els contractes reservats és identificar quines són les entitats beneficiàries que contemplen els plecs de clàusules administratives particulars.

S'ha de dir que hi ha condicionants en relació a la tipologia de les entitats beneficiàries dels contractes reservats que justifiquen reservar la participació només a centres especials d'ocupació d'iniciativa social en determinats casos:

- Quan hi ha obligació de subrogar personal amb discapacitat.
- En pròrroques de contractes adjudicats a centres especials d'ocupació.
- En contractes amb objectes que només presten centres especials d'ocupació, com serveis d'impremta o subministrament d'aigua.

Tipus entitats beneficiàries (segons plecs) ¹	2023	2024	2025
Centres Especials d'Ocupació i Empreses d'Inserció	48,5%	53,3%	45,2%
Centres Especials d'Ocupació	48,5%	40,0%	48,4%
Empreses d'Inserció	3,0%	6,7%	6,5%

(1) Si fan referència sense més especificacions a la disposició addicional quarta de la llei 9/2017, de contractes del sector públic, es considera que contemplen com a entitats beneficiàries els centres especials d'ocupació d'iniciativa social i les empreses d'inserció indistintament.

Percentatge de valoració de l'oferta econòmica

L'article 145 de la llei de contractes del sector públic estableix que l'adjudicació dels contractes es realitzarà utilitzant una pluralitat de criteris sobre la base de la millor relació qualitat-preu, d'acord a criteris econòmics i qualitatius.

Per això, l'anàlisi de la valoració de l'oferta econòmica proporciona informació sobre si en l'adjudicació de contractes es tenen en compte criteris qualitatius per obtenir una millor relació qualitat-preu.

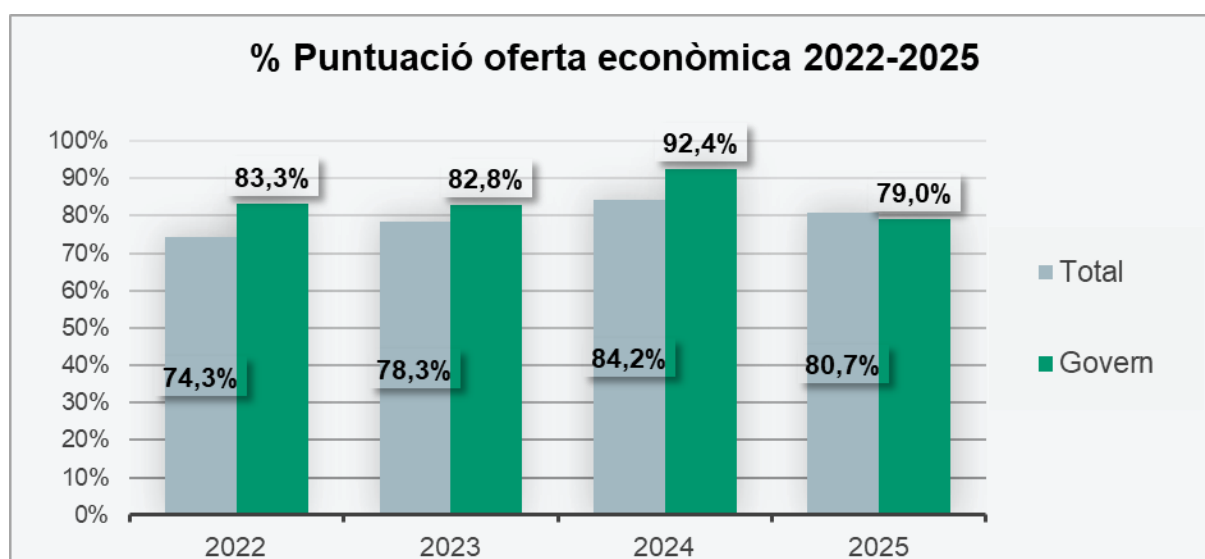
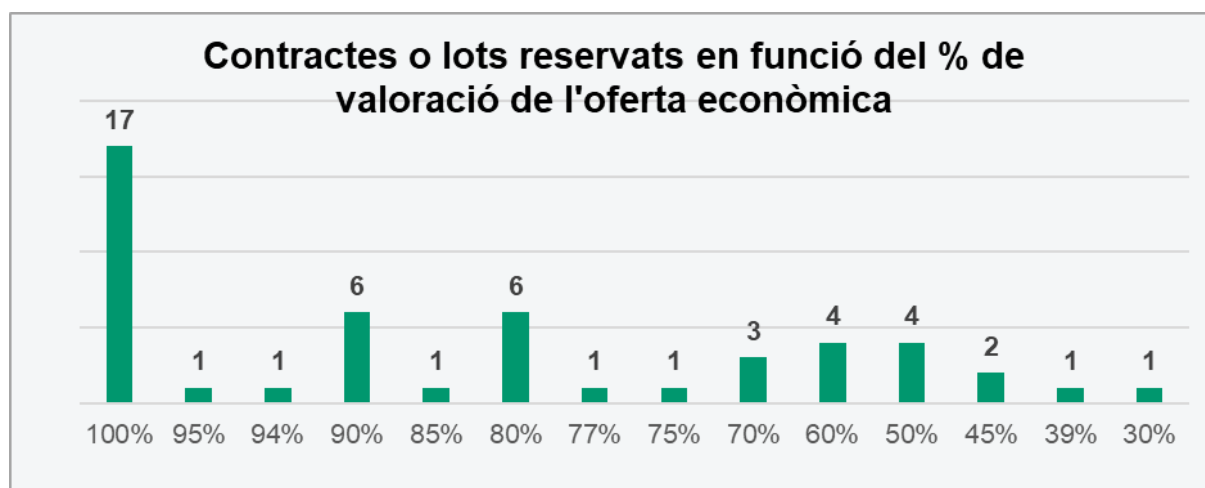
Aquests criteris qualitatius poden incloure aspectes de qualitat propis del subministrament, obra o servei objecte del contracte i aspectes socials i ambientals vinculats.

En l'anàlisi de la puntuació que determina l'adjudicació s'ha considerat com a oferta econòmica la baremació de millores que suposen ampliació d'hores de dedicació de personal o increment de serveis o subministraments, perquè són criteris vinculats directament al preu. Al nostre parer les millores puntuables haurien de fer referència a aspectes qualitatius, no a aspectes quantitatius.

Puntuació mitjana oferta econòmica: **80,7%**¹

La taula amb l'evolució del percentatge de puntuació de l'oferta econòmica mostra una petita disminució de la valoració del preu en relació a 2024, més significativa en el cas del Govern.

Tot i això, consideram que en general es continuen aplicant criteris economicistes en la valoració de les ofertes en detriment dels criteris de qualitat; per exemple en el 35% de les licitacions el preu suposa el 100% del barem.

(1) Dels 51 contractes o lots reservats adjudicats, s'han exclòs dos lots negociats sense publicitat per raó d'exclusivitat, sense baremació de l'oferta econòmica.

De 2025 volem destacar com a bona pràctica que hem identificat contractes amb criteris d'adjudicació que clarament prioritzen la qualitat. Com a exemple, mostrem tres casos amb una baremació de l'oferta econòmica inferior al 50% i un cas d'adjudicació per fases, que obliga a superar el 50% del barem de qualitat per continuar amb el procés selectiu.

Òrgan contractació	Objecte contractual	Observacions
Consell Insular de Menorca	Servei d'informadors i control d'aparcaments i accesos a platges	Preu 50% Valoració per fases: s'ha de superar el 50% de qualitat per continuar selecció ¹
Ports de les Illes Balears	Manteniment jardineria a ports de Menorca	Preu 45% Formació 7% Judici de valor metodologia, planificació... 48%
Ajuntament de Maó	Servei de menjar a domicili	Preu + millores servei 39% Altres millores: ambientals 20%, més % discapacitats 20%, formació 12%...
Ajuntament de Ciutadella	Manteniment i jardineria en zones verdes i espais municipals	Preu 30% Millores atenció i acompanyament discapacitat 30% Judici de valor memòria tècnica 40%

Contractes reservats adjudicats a un preu molt inferior al pressupost base de licitació

En relació als criteris econòmics malauradament també trobam males pràctiques a evitar no només en relació a la prioritat dels criteris econòmics en la baremació de les ofertes, també en l'adjudicació de contractes per un import molt inferior al pressupost base de licitació.

Al nostre entendre aquesta pràctica és incompatible amb el principi de la millor relació qualitat-preu com a criteri d'adjudicació.

Per evitar-ho s'ha de millorar la definició de baixa temerària modificant a l'alça els llindars, garantint que l'import d'adjudicació permeti complir amb les obligacions aplicables en matèria ambiental, social o laboral.

S'ha de tenir en compte que els pressupostos base de licitació han d'adequar-se als preus de mercat i han de permetre el manteniment de l'equilibri econòmic-financer. Per això han d'incloure els costos directes i indirectes, en particular els costos salarials d'acord amb els convenis laborals de referència.

A continuació mostrem sis contractes adjudicats per un import inferior al 80% del pressupost base de licitació (PBL).

Òrgan contractació	Objecte contractual	Adjudicatari	% PBL
Ajuntament de Lloseta	Vigilància i manteniment deixalleria	Fundació Es Garrover	58,8%
Institut Mallorquí d'Afers Socials	Maquetació, edició i impressió llibre	Graficas Integrales Cogami	69,3%
Servei de Salut de les Illes Balears	Auxiliars de serveis hospitals Son Llatzer i Joan March	CEO Balcàt d'Iniciativa Social	74,0%
Ports de les Illes Balears	Manteniment jardineria ports Menorca	Serveis Integrals de Finques Urbanes	78,1%
Servei de Salut de les Illes Balears	Auxiliars de serveis hospital Inca	Divertha Funcions Insular	78,6%
Conselleria de Presidència i Administracions Públiques	Neteja jardins i dependències treballadors	Serveis Integrals de Finques Urbanes	79,8%

(1) L'article 146.3 de la llei 9/2017 regula l'adjudicació per fases en contractes de l'àmbit social o que impliquin atenció directa a persones: es pot establir un llindar mínim del 50% de puntuació dels criteris tècnics o de qualitat per continuar en el procés de selecció d'ofertes.

ESTUDI DE CASOS

Cada any l'informe de seguiment de la contractació pública social de les institucions de les Illes Balears inclou un apartat d'estudi de casos per posar l'accent en aspectes rellevants que volem destacar.

De 2025 destacam:

- Els contractes adjudicats de serveis de recollida i tractament de tèxtil usat, a causa de la seva importància per fer front a una situació de col·lapse sense precedents que descrivim.
- Els contractes de serveis de gestió de residus declarats deserts.

Licitacions de recollida tèxtil

En els darrers temps hem viscut un col·lapse del sector del tèxtil usat arreu d'Europa, una tempesta perfecta provocada per múltiples factors interrelacionats:

- La moda ultraràpida ha inundat el mercat i els contenidors de peces de molt mala qualitat que no es poden aprofitar, la qual cosa obliga a tractar-les com a residu, el que incrementa el cost i l'impacte ambiental.
- Els mercats internacionals estan saturats d'excedents de roba de segona mà provocant una caiguda de preus, mentre que els costos de recollida, transport i tractament no paren d'augmentar.
- El sector industrial del reciclatge tèxtil encara no està consolidat i les botigues de segona mà d'entitats socials no poden absorbir tot el volum de roba reutilitzable.

Aquesta situació posa en risc la viabilitat de les entitats socials i dels llocs de treball per a persones en situació d'exclusió que històricament han realitzat aquesta tasca sense cap compensació econòmica per part de les administracions, cosa que avui és impensable.

Des de 1 de gener de 2025 ha entrat en vigor l'obligatorietat per part de les entitats locals de realitzar la recollida del tèxtil usat, la qual cosa està incrementant els volums a tractar, agreujant el problema.

Per altre costat, una disposició addicional de la llei 7/2022¹ de residus estableix l'obligació de reservar a empreses d'inserció i/o centres especials d'ocupació d'iniciativa social un mínim del 50% dels imports d'adjudicació.

Disposició addicional dinovena llei 7/2022:

1. De conformitat amb la disposició addicional quarta de la Llei 9/2017 (...), i en relació amb les obligacions de recollida, transport i tractament de residus tèxtils i de mobles i estris, els contractes de les administracions públiques seran licitats i adjudicats de manera preferent a través de contractes reservats.

2. Per donar compliment a aquesta obligació, almenys el 50% de l'import d'adjudicació haurà de ser objecte de contractació reservada a Empreses d'Inserció i Centres Especials d'Ocupació d'iniciativa social autoritzats per al tractament de residus. En cas contrari, l'administració pública i l'òrgan de contractació haurà de justificar-ho deguda i motivadament en l'expedient i podrà ser objecte de recurs especial o dels recursos establerts en matèria de contractació pública.

Aquesta norma també contempla el finançament del servei de recollida i tractament mitjançant un Sistema Col·lectiu de Responsabilitat Ampliada del Productor (SCRAP), que encara ha de desenvolupar-se reglamentàriament per a la seva posada en marxa.

En aquest període transitori fins a l'aplicació del finançament de l'SCRAP és necessari per garantir la viabilitat que aquest servei que les entitats socials històricament han prestat de forma gratuïta passi a ser remunerat.

Per això, des de les empreses d'inserció dedicades a la recollida tèxtil s'ha treballat amb el suport de REAS Balears en la sensibilització dels ajuntaments a fi d'aconseguir licitacions reservades de recollida del tèxtil usat amb uns pressupostos que permetin cobrir els costos reals del servei.

Aquesta campanya de sensibilització ha produït resultats positius, amb cada vegada més ajuntaments que estan començant a pagar pel servei. Per això com a estudi de casos analitzam els contractes de recollida tèxtil, posant l'èmfasi en com calculen el cost del servei.

També s'ha de tenir en compte que hi ha ajuntaments que han contractat directament el servei per adjudicació directa, perquè pels imports econòmics reduïts no ha estat necessari fer un procediment de licitació.

(1) [Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sols contaminats per a una economia circular](#) (BOE núm. 85, de 9 d'abril de 2022).

Entitat local	Entitat adjudicatària	Import	Pressupost del servei
Artà	Deixalles Serveis Ambientals (2026)	27.917 €	Adequació a preus de mercat
Calvià	Deixalles Serveis Ambientals	31.691€	Preu unitari: - Recollida: 681 €/tn
Campos	Desert (2026)		Preu unitari: - Recollida 0,46 € /Kg - Tractament: 1,05 €/Kg - Rebuig: 0,22 €/kg
Mancomunitat des Raiguer	Deixalles Serveis Ambientals	74.199 €	Adequació a preus de mercat
Marratxí	Deixalles Serveis Ambientals (2026)	32.999 €	Preu unitari: - Recollida 0,46 €/Kg - Tractament: 1,05 €/Kg
Palma	Lot 1: Deixalles Serveis Ambientals Lot 2: Eines x Inserció	Lot 1: 82.896 € Lot 2: 79.236 €	Preu unitari: - Recollida, transport i gestió: 0,17 €/Kg
Sóller	Deixalles Serveis Ambientals	79.999 €	Preu unitari: - Recollida 0,47 € /Kg - Tractament: 1,06 €/Kg - Rebuig: 0,23 €/kg
Llucmajor	Pendent d'adjudicar (2026)		Preu a tant alçat en funció costos personal, amortitzacions, despeses generals i benefici industrial

En general el sistema més utilitzat, tal com reclamen les entitats socials dedicades a la recollida tèxtil, és el del preu unitari d'acord amb els costos reals del servei, tot i que també s'utilitzen altres sistemes de càlcul del pressupost: preu a tan alçat en funció de l'estimació de costos o adequació al preu de mercat.

En qualsevol cas, recalcam la importància que es comencin a compensar els costos de la recollida i tractament del tèxtil usat per garantir la supervivència de les empreses d'inserció i dels llocs de treball que desenvolupen aquesta activitat.

Contractes de gestió de residus declarats deserts

En 2025 quatre contractes o lots de serveis de gestió de residus han quedat deserts, en concret dels municipis d'Algaida, Artà, Bunyola i Sa Pobla:

- Algaida: gestió del punt verd amb cap oferta presentada.
- Artà: recollida de residus voluminosos i restes de poda amb cap oferta presentada.
- Bunyola: lot de recollida de residus voluminosos amb cap oferta presentada.
- Sa Pobla: recollida de residus voluminosos amb cap oferta presentada, torna a sortir modificat i queda desert a causa de l'exclusió per motius tècnics de l'única oferta presentada.

Per evitar que els contractes quedin deserts és important una bona preparació dels mateixos, tant del pressupost base de licitació per a que contempli els costos directes i indirectes, com dels requisits tècnics.

A través de les consultes preliminars de mercat recollides en l'article 115 de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, es pot preparar correctament la licitació obtenint la informació necessària per a una correcta configuració del contracte.

CONCLUSIONS

Imports adjudicats:

- Els imports adjudicats com a contractes reservats en 2025 s'han incrementat un 50% en relació a 2024, fins arribar als 11.431.876 €.
- Especialment significatiu és l'increment del 262% en el cas del Govern de les Illes Balears, que representa el 52,3% dels imports adjudicats per totes les institucions. Destaquen els ens del seu sector públic instrumental, especialment l'Ib-Salut amb el 49% dels imports totals del Govern.
- Els consells insulars incrementen els imports reservats adjudicats un 78%, i representen el 7,7% del total d'imports adjudicats.
- En el cas dels ajuntaments es produeix una disminució dels imports adjudicats del 16%, però ja varen experimentar un fort creixement del 288% en 2024. Suposen un 40% del total.

Objectes contractuals:

- Es manté la concentració d'imports reservats adjudicats en pocs objectes contractuals d'anys anteriors: només tres serveis, de jardineria, de recepció, consergeria i control d'accés i de recollida i reciclatge, suposen el 80% dels imports adjudicats.
- La diversificació de les activitats econòmiques susceptibles de reserva continua sent un repte pendent.

Entitats adjudicatàries:

- Els centres especials d'ocupació (CEO) són la principal tipologia d'entitat beneficiària, amb el 85% dels imports. No podem valorar si tots els CEO adjudicataris són d'iniciativa social com és preceptiu perquè la informació del registre oficial no és pública malgrat l'evident intrusisme en el sector.
- El percentatge dels imports adjudicats a empreses d'inserció es redueix a la meitat, i com en 2024 aquestes només reben adjudicacions d'ajuntaments.
- Prop de la meitat dels contractes només es reserven a centres espacials d'ocupació. Els contractes reservats només per a empreses d'inserció són el 6,5% i els reservats a les dues tipologies d'empreses suposen el 45%.
- Es pot avançar més en la contractació diferenciada a empreses d'inserció i CEO d'iniciativa social en favor de l'activitat que desenvolupen les empreses d'inserció, especialment en el cas del Govern i dels consells insulars.

Valoració de l'oferta econòmica:

- El percentatge de puntuació de l'oferta econòmica experimenta una lleugera reducció fins al 80,7% del total del barem, en favor dels criteris de qualitat.
- Així i tot consideram que l'adjudicació dels contractes sobre la base de la millor relació qualitat-preu continua sense ser una pràctica generalitzada, per exemple en el 35% de les licitacions el preu suposa el 100% del barem.
- En canvi, destacam bones pràctiques de contractes amb criteris d'adjudicació que clarament prioritzen la qualitat: baremació de l'oferta econòmica inferior al 50% i adjudicació per fases amb mínims de qualitat per continuar en el procés selectiu.

Altres males pràctiques a evitar:

- Continuem detectant amb preocupació l'adjudicació d'alguns contractes reservats per un import molt inferior al pressupost base de licitació, per sota del 80%.
- Existència de contractes de recollida de residus declarats deserts per una mala configuració del contracte: pressupost que no permet cobrir costos o condicions tècniques de difícil compliment.

Altres aspectes positius a destacar:

- Contractes de recollida tèxtil amb pagament del servei per preu unitari per cobrir els costos reals de recollida, transport i tractament.

PROPOSTES

Com impulsar i millorar la qualitat de la contractació pública social?

- **Planificar la diversificació d'objectes contractuals susceptibles de reserva** mitjançant consultes als operadors econòmics.
- **Potenciar reserves diferenciades per a empreses d'inserció** en el cas del Govern i els consells insulars.
- **Introduir mesures en relació als itineraris d'inserció** per evitar l'intrusisme d'entitats promogudes o participades per empreses mercantils i fer públics els registres oficials d'empreses d'inserció i de centres especials d'ocupació d'iniciativa social.
- **Millorar la formació i el seguiment** amb la participació del sector.

Aspectes econòmics per fer realitat el principi de la **millor relació qualitat-preu**:

- **Incloure tots els costos en el pressupost de licitació** per evitar que els contractes quedin deserts per manca de licitadors, incloent els costos laborals i dels itineraris d'inserció.
- **Dissenyar criteris d'adjudicació que prioritzin la qualitat**: baremació de l'oferta econòmica del 50% o inferior i adjudicació per fases amb mínims del barem de qualitat per continuar en el procés selectiu quan sigui d'aplicació.
- **Evitar les baixes temeràries i la sobrevaloració de les baixades de preu** revisant les fórmules matemàtiques utilitzades en la valoració de les ofertes i els llindars i justificacions de les reduccions temeràries de preu.